

# Vilja matkassa maailmalla

Seppo Koivulan puhe VYR:n viljelijäseminaarissa 10.2.2026

---

- Kirjani 'Viljan matkassa maailmalla' kertoo toiminnastani Valtion viljavaraston ulkomaankaupan vastaavana sekä myöhemmin MMM:n viljastrategiaprojektin johtajana.
- Kansallinen viljapolitiikkamme ajautui kriisiin 1990-luvun alussa. Valtion viljavarastot olivat täpötäynnä, velkavaltuudet käytetty eikä Viljavarasto kyennyt enää ostamaan kaikkea sille tarjottua viljaa.
- Kirjoittamani muistelmateos kertoo Valtion viljavarastosta perustamisvuodestaan 1928 toimintansa loppumiseen vuonna 1995. Omakohtainen muisteluni alkaa vuodesta 1975 ja jatkuu vuoteen 1994, jolloin siirryin MMM:n interventioyksikköön ja sain vastuulleni mm. EU:n viljan hallintokomiteaan ja viljaan liittyvät siirtymävaiheen ongelmat.

# Viljan matkassa maailmalla

---

- Valtion viljavaraston historiikki 'Kansallinen vilja' vuodelta 2003 jätti viljan ulkomaankaupan ja varastojen rooliin vähälle huomiolle. Olen pyrkinyt kirjassani täydentämään kumpaakin puolta.
- Valtion viljavaraston toiminta perustui epäsäännöllisin välein uusittuihin maataloustulolakeihin. Viljavarasto oli valtion liikelaitos, jonka vastuulla oli ennen kaikkea maataloustuloneuvotteluissa sovitun tavoitehinnan toteutuminen. Se osti kaiken sille tarjotun viljan, huolehti viljan tasaus- ja varmuusvarastoinnista ja kävi viljan kotimaan- ja ulkomaankauppaa. Näiden tehtäviensä mahdollistamiseksi Viljavarastolla oli eräin poikkeuksin viljan tuonti- ja vientimonopolit.
- Tämä järjestely eristi Suomen viljamarkkinat kansainvälisistä viljamarkkinoista, mutta se oli samalla hyödyllinen ja turvallinen kotimaiselle viljaketjulle - etenkin viljan tuottajalle. Siksi se säilyikin kovin pitkään.

# Valtion viljavaraston rooli ja vaikutukset tiivistetysti

---

- ▷ kansallisen viljapolitiikan toteuttaja, mutta päättäjä vain pieneltä osin
- ▷ valtion vienti- ja tuontimonopolin haltija ja velvollinen ostamaan kaiken maassa tuotetun viljan tavoitehintaan
- ▷ turvallinen (valtio kantoi riskit) ja hyödyllinen koko viljaketjulle
- ▷ piti Suomen viljamarkkinat erillään maailmanmarkkinoista
- ▷ eristäytyminen johti viljan tuotannon keskittymiseen eteläiseen ja läntiseen Suomeen
- ▷ taseusvarastoinnin tarkoitus oli toimia tuotanto- ja laatuvaihteluiden tasaajana, mutta tämä toimi vain, jos hyvät ja huonot vuodet vaihtelivat tasaisesti

# Valtion viljavaraston rooli ja vaikutukset tiivistetysti

---

- ▷ tasausvarastointi oli kallista eikä viljan maailmanmarkkinoiden hintavaihteluiden hyödyntämisen ollut mahdollista
- ▷ Venäjän transito-viljan mahdollisuudet 1980-luvun loppupuolella jäivät käyttämättä
- ▷ vilja-alan kilpailukyky (mm. tuotekehittely) ja markkinaosaaminen jäi heikoksi
- ▷ järjestelmä ajautui umpikujaan 1990-luvun alkuvuosina
- ▷ EU-järjestelmän käyttöönotosta tuli raskas prosessi

# Kansallinen viljastrategia

---

- Hyvän laadun ajateltiin EU-liittymisen jälkeen olevan Suomen kilpailuvaltti kansainvälisillä markkinoilla. Tätä varten alettiin laatia toimialakohtaisia ohjelmia maatalouden kilpailukykyämme parantamiseksi. Sain vuonna 1997 vastuulleni viljastrategiatyön ja aloin yhdessä viljaketjumme asiantuntijoiden kanssa laatia tuotekohtaisia viljaohjelmia.
- Ohjelmien valmistuttua aloin pohtia, miten strategiasuositukset voitaisiin jalkauttaa. Monien vaiheiden ja vaikeuksien jälkeen syntyivät Vilja-alan yhteistyöryhmä (VYR) ja Suomen Kaurayhdistys.
- Hyvällä laadulla on ollut tärkeä osuus viljankin viennissä ja tuotekehittelyssä, mutta sitä ei kuitenkaan ole saatu kunnolla tuotteistettua. Meillä ei ole kansallisia laatustandardeja vientiviljalle tai viljatuotteiden raaka-aineelle. Osoitteettoman viljan tuotannon osuus on kyllä vähentynyt, mutta viljan tuotannon pitäisi perustua entistä vahvemmin ostajien tarpeisiin. Hyvän laadun pitää näkyä myös viljan hinnassa. Markkinaosaamisessa onkin vielä paljon parantamisen varaa,

# Kansallinen viljastrategia

---

- Suomen viljan vienti on 2000-luvulla joutunut pääosin tanskalaisten ja ruotsalaisten yritysten haltuun, eivätkä ponnistelut viljelijävetoisen vientiyrityksen luomiseksi ole ainakaan toistaiseksi tuottaneet pysyviä tuloksia.
- Tarvetta kyllä olisi, kun katsoo Maaseudun Tulevaisuuden hintasivuja. Esimerkiksi rehuohran hinta vaihtelee välillä 140-180 euroa. Rehuohran markkinahintaa voi arvioida vain kotimaisen teollisuuden maksaman hinnan pohjalta. Vientihinta jää hämärän peittoon.